3. Daar de gemeenschapsinstellingen over een beoordelingsmarge beschikken bij de keuze van de middelen die voor de verwezenlijking van hun handelsbeleid noodzakelijk zijn, kunnen de handelaars geen gewettigd vertrouwen hebben in het voortbestaan van een situatie die door besluiten van deze instellingen in het kader van hun beoordelingsbevoegdheid kan worden gewijzigd.

In zaak 52/81,

OFFENE HANDELSGESELLSCHAFT IN FIRMA WERNER FAUST, te Hamburg, vertegenwoordigd door H.W. Samuel, G. Horeis, D. Mankowski, K.-D. Quack en J. D. Hisam, advocaten te Hamburg, domicilie gekozen hebbende te Luxemburg ten kantore van E. Arendt, advocaat aldaar, Rue Philippe-II 34B,

verzoekster,

tegen

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN, vertegenwoordigd door M. Hilf, lid van haar juridische dienst, als gemachtigde, domicilie gekozen hebbende te Luxemburg bij O. Montalto, lid van haar juridische dienst, Bâtiment Jean Monnet, Kirchberg,

verweerster,

betreffende een beroep tot schadevergoeding overeenkomstig artikel 215, tweede alinea, EEG-Verdrag,

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE (Eerste kamer),

samengesteld als volgt: A. O'Keeffe, kamerpresident, G. Bosco en T. Koopmans, rechters,

advocaat-generaal: Sir Gordon Slynn
griffier: P. Heim

het navolgende

ARREST

De feiten

I — De feiten en het procesverloop

De *Offene Handelsgesellschaft in Firma Werner Faust* (hierna: Faust) exploiteert in de Bondsrepubliek Duitsland een cif-handelsagentuur. Een niet te verwaarlozen deel van haar activiteit bestaat in de invoer voor rekening van derden van champignonconserven uit Taiwan.

Champignonconserven vallen onder de gemeenschappelijke marktordening voor op basis van groenten en fruit verwerkte produkten, ingevoerd bij verordening (EEG) nr. 865/68 van de Raad van 28 juni 1968 (PB L 153 van 1968, blz. 8). Bij die verordening werd de Commissie onder meer gemachtigd, vrijwaringsmaatregelen te nemen wanneer de invoer van produkten uit derde landen de gemeenschappelijke markt dreigde te verstoren.

Zulke maatregelen werden voor het eerst ingevoerd in 1974 bij verordening (EEG) nr. 2107/74 van de Commissie van 8 augustus 1974 (PB L 218 van 1974, blz. 54), waarbij elke invoer van champignonconserven uit derde landen afhankelijk werd gesteld van de overlegging van een invoervergunning. De vergunning werd aan elke belanghebbende afgegeven voor een hoeveelheid die gerelateerd was aan de door de betrokkene in de loop van de overeenkomstige maand van het vorige jaar ingevoerde hoeveelheid, of aan de gemiddelde hoeveelheid die in de loop van de drie voorgaande jaren was ingevoerd. Artikel 1, lid 4, van de verordening voorzag uitdrukkelijk in een uitzondering op dit referentiesysteem voor de invoer uit derde landen die zich bereid verklaarden bepaalde waarborgen te bieden, inzonderheid wat de toepassing van een minimumprijs en het voorkomen van verlegging van het handelsverkeer betreft.

Tegen het einde van het jaar 1976 was de Commissie van oordeel dat aan de importdruk een einde was gekomen, en hief zij de eerder ingestelde vrijwaringsmaatregelen op bij verordening (EEG) nr. 3096/76 van 17 december 1976 (PB L 348 van 1976, blz. 26).

Op 14 maart 1977 stelde de Raad verordening (EEG) nr. 516/77 vast, waarbij de basisbepalingen inzake de gemeenschappelijke ordening der markten in de sector van op basis van groenten en fruit verwerkte produkten werden gecodificeerd en aangevuld (PB L 73 van 1977, blz. 1). Bij die verordening werd de Commissie onder meer de bevoegdheid verleend om bij ernstige verstoringen van de markt de nodige maatregelen te nemen (artikel 14, lid 2). De toepassingsmodaliteiten van die maatregelen werden vastgesteld bij verordening (EEG) nr. 521/77 van de Raad van 14 maart 1977 (PB L 73 van 1977, blz. 28); artikel 2 hiervan vermeldt de vrijwaringsmaatregelen betreffende de invoer uit derde landen en bepaalt inzonderheid dat die maatregelen „kunnen worden beperkt tot produkten met een bepaalde herkomst, oorsprong, bestemming, kwaliteit of aanbiedingsvorm." Artikel 3 van de verordening bepaalt dat de verplichtingen die voortvloeien uit overeenkomsten die de Gemeenschap in internationaal verband binden, in acht moeten worden genomen.

Op grond van verordening nr. 516/77 voerde de Commissie op 25 mei 1978 bij verordening (EEG) nr. 1102/78 (PB L 139 van 1978, blz. 26) nieuwe vrijwaringsmaatregelen in, waarbij de afgifte van invoercertificaten voor champignonconserven met onmiddellijke werking werd geschorst. Volgens artikel 2, lid 1, van die verordening was het invoerverbod niet van toepassing op „champignonconserven van oorsprong uit derde landen waarvan de Commissie aanneemt dat zij in staat zijn om te garanderen dat hun uitvoer naar de Gemeenschap een bepaalde door de Commissie aanvaarde hoeveelheid niet overschrijdt." Artikel 3 bepaalde dat artikel 2 gold voor de Volksrepubliek China.

Bij verordening (EEG) nr. 1213/78 van 5 juni 1978 (PB L 150 van 1978, blz. 5) verklaarde de Commissie de vrijwaringsmaatregelen eveneens niet-toepasselijk op Taiwan. Deze verordening werd echter vrijwel onmiddellijk weer ingetrokken bij verordening nr. 1449/78 van de Commissie van 28 juni 1978 (PB L 173 van 1978, blz. 25). Wegens de onverwachte sterke stijging van het aantal certificaataanvragen voor de invoer van champignonconserven van oorsprong uit Taiwan, was de Commissie naar haar zeggen genoodzaakt, de vrijwaringsmaatregelen opnieuw op dat land toe te passen.

In 1979 werden alleen invoercertificaten afgegeven voor de Volksrepubliek China, die zich had verplicht zijn uitvoer naar de gemeenschappelijke markt te beperken tot 20 000 ton, en tegen het einde van het jaar voor Zuid-Korea, dat ermee had ingestemd zijn uitvoer naar de Gemeenschap tot 1 500 ton te beperken. Taiwan, dat het hem toegedachte quotum van 1 000 ton onaanvaardbaar achtte, mocht enkel de 400 ton die reeds in Duitse douane-entrepots waren opgeslagen, op de gemeenschappelijke markt brengen.

Ook in 1980 bleven vrijwaringsmaatregelen van kracht, en wel tot 4 maart van dat jaar voor alle derde landen uitgezonderd de Volksrepubliek China en Zuid-Korea. Vervolgens trok de Commissie die vrijwaringsmaatregelen in bij verordening (EEG) nr. 547/80 van 4 maart 1980 (PB L 60 van 1980, blz. 16) en stond zij toe dat voor de landen die in 1977 en in 1978 een gering tonnage naar de Gemeenschap hadden uitgevoerd, invoercertificaten werden afgegeven tot een hoeveelheid van 10 % van de totale in 1977 en 1978 geregistreerde invoer. Deze regeling gold evenwel niet voor Taiwan. Nadat dit land zich tenslotte bereid had verklaard zijn uitvoer van champignonconserven naar de Gemeenschap in 1980 tot 1 000 ton te beperken, werden alsnog invoervergunningen voor die hoeveelheid afgegeven.

Door deze gemeenschapswetgeving is de invoer van champignonconserven uit Taiwan dus teruggebracht van 14 727,2 ton in 1978 tot een onbeduidende hoeveelheid van 55,3 ton in 1979 en tot 1 000 ton in 1980.

Faust, die in 1978 396 128 dozen champignons uit Taiwan had ingevoerd en daarover een provisie van DM 117 593 had ontvangen, voerde in 1979 geen enkele doos in (hoeveel er in 1980 zijn ingevoerd, is niet bekend, maar men mag aannemen dat de situatie toen niet anders was).

Zij stelt een aanzienlijke (in de conclusies van haar verzoekschrift gespecificeerde) schade te hebben geleden en niet in staat te zijn geweest deze schade te verminderen door het verwerven van een aandeel in de nieuwe handelsstromen met de Volksrepubliek China, daar dit land uitsluitend via twee of drie grote importeurs handel drijft en overigens om politieke redenen weigert handelsbetrek-

kingen aan te knopen met firma's die ook produkten uit Taiwan verhandelen.

Faust is van oordeel, dat de verliezen die zij in 1979 en 1980 heeft geleden, het gevolg zijn van de gemeenschapsregeling voor de invoer van champignons, ingesteld bij de verordeningen van de Commissie nrs. 3096/76 van 17 december 1976, 1102/78 van 25 mei 1978 en 1449/78 van 28 juni 1978.

Zij acht deze verordeningen onwettig, en leidt daaruit af dat zij gerechtigd is krachtens artikel 215, tweede alinea, EEG-Verdrag een beroep tot schadevergoeding tegen de Gemeenschap in te stellen. Dit heeft zij gedaan bij op 10 mei 1980 ter griffie van het Hof ingekomen verzoekschrift.

Het Hof heeft, op rapport van de rechter-rapporteur en gehoord de advocaat-generaal, besloten zonder instructie tot de mondelinge behandeling over te gaan. Het heeft verzoekster evenwel verzocht, enkele in haar repliek genoemde telexberichten over te leggen.

Bij beschikking van 26 oktober 1981 heeft het Hof krachtens artikel 95, paragrafen 1 en 2, van het Reglement voor de procesvoering besloten de zaak naar de Eerste kamer te verwijzen.

II — Conclusies van partijen

Faust concludeert dat het den Hove behage:

— verweerster te veroordelen tot betaling aan verzoekster van US-dollar 114 930, vermeerderd met 4 % rente sedert de betekening van het beroep;

— verweerster te verwijzen in de kosten van het geding.

De *Commissie* concludeert dat het den Hove behage:

— het beroep te verwerpen;

— verzoekster te verwijzen in de kosten van het geding.

III — Middelen en argumenten van partijen

Wat de begroting van de door haar gestelde schade betreft, betoogt *Faust* dat zij, indien de invoer zich normaal had kunnen ontwikkelen en vooral indien het referentiestelsel was gehandhaafd, had kunnen rekenen op een aandeel van 19,12 % in de invoer van champignonconserven uit Taiwan. Voor 1979 en 1980 zou dat telkens 292 380 dozen = 2 600 ton hebben betekend, wat haar jaarlijks een provisie van US-dollar 57 465 zou hebben opgebracht, ofwel in totaal US-dollar 114 930.

Na deze toelichting zet Faust uiteen, op welke gronden zij de nieuwe regeling voor de afgifte van invoercertificaten onwettig acht. Zij merkt op, dat de Commissie het oude, op artikel 3 van verordening (EEG) nr. 2107/74 gebaseerde en tot op dat tijdstip zonder uitzondering toegepaste referentiestelsel bij verordening (EEG) nr. 3096/76 heeft afgeschaft. Deze afschaffing is in strijd met de communautaire rechtsbeginselen van gelijkheid en non-discriminatie. Het uit het algemene gelijkheidsbeginsel afgeleide discriminatieverbod geldt eveneens tussen de verschillende sectoren van de handel en het bedrijfsleven, en bijgevolg ook voor verzoekster als importagentuur.

Er was geen objectieve grond aanwezig om dat referentiestelsel, dat was ingegeven door het beginsel van gelijkheid van behandeling, af te schaffen. Nadat de

Volksrepubliek China in 1974, 1975 en 1976 een aanzienlijk deel van de totale invoer in handen had gekregen, bleef er ook voor de toekomst nog een toereikende referentienorm bestaan om alle traditionele exportlanden een redelijk en billijk aandeel te geven in de resterende import in de Europese Economische Gemeenschap. In plaats van de invoer uit de verschillende landen in dezelfde verhouding te beperken, heeft de Commissie de afgifte van invoercertificaten voor Taiwan geheel stopgezet. Deze nieuwe regeling, die de invoer uit de Volksrepubliek China begunstigde, had in de eerste plaats tot doel, de handel met dat land te intensiveren. Dit motief kan evenwel geen regeling rechtvaardingen die onverenigbaar is met hogere beginselen van gemeenschapsrecht, zoals het discriminatieverbod. De nietigheid van verordening nr. 3096/76 heeft noodzakelijkerwijze de nietigheid tot gevolg van alle latere maatregelen die erop zijn gebaseerd.

Verordening nr. 1213/78 van 5 juni 1978, waarin de Commissie verklaarde dat ook Taiwan in staat was te garanderen dat zijn uitvoer naar de Gemeenschap de door de Commissie aanvaarde hoeveelheid niet zou overschrijden, werd kort daarop weer bij verordening nr. 1449/78 van 28 juni 1978 ingetrokken. Reeds het korte tijdsverloop tussen de twee verordeningen maakt duidelijk, dat de Commissie niet heeft gehandeld op grond van een nauwgezet onderzoek van de situatie, doch zich alleen door politieke overwegingen heeft laten leiden bij haar beslissing, die de invoer uit Taiwan opnieuw volkomen onmogelijk heeft gemaakt.

In 1979 was de Volksrepubliek China nagenoeg de enige leverancier van champignonconserven; in 1980 waren van de in totaal 29 000 ton die in de Gemeenschap mochten worden ingevoerd, slechts 1 000 ton aan Taiwan toegewezen, dat wil zeggen ongeveer 3 % van het importvolume, terwijl het jaargemiddelde van de uitvoer van Taiwan in de periode 1975-1978 bijna 13 000 ton bedroeg. In die omstandigheden leidden de in 1979 en 1980 aan Taiwan toegekende quota overduidelijk tot discriminatie van de handelaars in de Gemeenschap, die champignonconserven uit Taiwan op de markt brengen.

Ofschoon het gemeenschapsrecht niet per se elke handelsrelatie, elke „know-how" of in het algemeen elke clientèle van een onderneming beschermt, biedt het niettemin bescherming aan de activa van een gevestigde onderneming, die in de loop der jaren materieel vaste vorm hebben aangenomen. Tot die activa moeten ook sinds lang gevestigde handelsbetrekkingen worden gerekend, zoals die welke Faust met Taiwan had aangeknoopt.

Tenslotte heeft de Commissie ook het evenredigheidsbeginsel geschonden — om verstoringen van de markt te voorkomen, had zij zich immers kunnen beperken tot het opleggen van kwantitatieve beperkingen, berekend op grond van het bij verordening nr. 2107/74 ingevoerde referentiestelsel — als ook het beginsel inzake de bescherming van het gewettigd vertrouwen, daar verzoekster de nietgerechtvaardigde afschaffing van het referentiestelsel onmogelijk had kunnen voorzien.

De *Commissie van de Europese Gemeenschappen* betoogt dat zij, zoals duidelijk blijkt uit de ontwikkeling van het gemeenschapsrecht in de periode 1974-1980, met gebruikmaking van de haar door de Raad overgedragen bevoegdheden een oplossing heeft trachten te vinden voor het probleem van de druk die door het voortdurend schommelende importvolume op de markt werd uitgeoefend, en de daardoor veroorzaakte verstoringen te verhelpen. Zo dat heeft geleid tot een verlegging van de handelsstromen in het voordeel van de Volksrepubliek China, dan valt dat enerzijds toe te schrijven aan de reeds in een vroeg stadium gebleken bereidheid van de Volksrepubliek om de nodige vrijwillige beperkingsmaatregelen te nemen, en anderzijds aan het feit dat rekening is gehouden met de heroriëntatie van de handelspolitiek van de Raad ten opzichte van de Volksrepubliek China.

Waar geen hogere rechtsregel is geschonden, ontbeert de aanspraak van verzoekster iedere grond. De rechtsregels die in het onderhavige geval in aanmerking kunnen komen, zijn bepaalde volkenrechtelijke beginselen alsmede algemene beginselen van het gemeenschapsrecht.

Wat de volkenrechtelijke beginselen betreft, is niet duidelijk welk beginsel zou kunnen zijn geschonden: de Gemeenschap heeft nooit contractuele betrekkingen gehad met Taiwan; Taiwan is geen partij bij de GATT en kan zich dus niet beroepen op enige bepaling van die overeenkomst; het volkenrecht voorziet niet in een algemeen discriminatieverbod in de betrekkingen tussen zijn subjecten. Daaraan moet worden toegevoegd dat geen van die volkenrechtelijke beginselen het individu rechten verleent waarop het zich zou kunnen beroepen voor de nationale rechter of voor het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen.

De vrijwaringsmaatregelen van de Commissie zijn evenmin in strijd met hogere regels van gemeenschapsrecht. De verordeningen van de Raad, die de rechtsgrondslag van die maatregelen vormen, laten uitdrukkelijk een selectieve toepassing ervan toe, mits de internationale verplichtingen van de Gemeenschap in acht worden genomen. Het EEG-Verdrag kent overigens geen algemene regel die de Gemeenschap verplicht, in haar externe betrekkingen derde landen in elk opzicht gelijk te behandelen.

Volgens de voorlaatste overweging van de considerans van de basisverordening nr. 516/77 moet „bij de gemeenschappelijke ordening der markten in de sector van op basis van groenten en fruit verwerkte produkten gelijkelijk en op passende wijze rekening worden gehouden met de in de artikelen 39 en 110 van het Verdrag gestelde doeleinden." De in artikel 110 vermelde noodzaak rekening te houden met de gemeenschappelijke handelspolitiek, wordt overigens impliciet bevestigd in artikel 39, lid 2, luidens hetwelk „de landbouwsector in de Lid-Staten nauw verweven is met de gehele economie", zodat het gemeenschappelijk landbouwbeleid niet los van het beleid inzake de buitenlandse handel kan worden gezien. Ofschoon verzoekster terecht van mening is dat het beste referentiestelsel dat systeem is dat de mededinging zo weinig mogelijk belemmert, mag niet uit het oog worden verloren dat het Verdrag de instellingen de nodige speling geeft om het beleid inzake de handel in landbouwprodukten aan te passen aan de omstandigheden en aan de evolutie van het algemeen beleid. Ofschoon de gemeenschapsinstellingen bij het nemen van economische beleidsbeslissingen een grote beoordelingsvrijheid hebben, hebben zij zulk een speling des te meer nodig op het gebied van de handel met derde landen, waar de gemeenschapsinstellingen niet eenzijdig het beleid bepalen.

De Commissie heeft bij het vaststellen van de vrijwaringsmaatregelen, die niet alleen op Taiwan betrekking hebben, noch een van het gelijkheidsbeginsel afgeleid gemeenschapsrechtelijk discriminatieverbod, noch het beginsel inzake de bescherming van het gewettigd vertrouwen, noch het evenredigheidsbeginsel geschonden.

Er is in casu geen sprake van een wederrechtelijke discriminatie van verzoekster, die afbreuk zou doen aan haar vrijheid van handelen bij haar handelsbetrekkingen met derde landen. Verzoeksters schade is niet het gevolg van een willekeurige maatregel van de Commissie, doch een onvermijdelijk uitvloeisel van, onder meer, de heroriëntatie door de Raad van de gemeenschappelijke handelspolitiek ten opzichte van de Volksrepubliek China en Taiwan.

Het beginsel inzake de bescherming van het gewettigd vertrouwen is evenmin geschonden. De omstreden vrijwaringsmaatregelen brachten de afwikkeling van bestaande contracten niet in gevaar en waren evenmin in tegenspraak met een gedragslijn van de Commissie, waaruit verzoekster gevolgtrekkingen had kunnen maken ten aanzien van het toekomstige beleid van de Gemeenschap inzake de handel met derde landen. Als voorzichtig importeur had verzoekster attent moeten zijn op een wijziging van het gemeenschapsbeleid, die zich al sedert geruime tijd aankondigde. Een ieder die betrokken is bij de handel met derde landen, dient voortdurend bedacht te zijn op mogelijke onverhoedse gevolgen van beslissingen in het kader van de gemeenschappelijke handelspolitiek. De marktdeelnemers mogen in beginsel niet erop vertrouwen dat de gunstige kansen die zij zich in hun handel met derde landen hebben verworven, zullen blijven bestaan. Het is niet de taak van de gemeenschapsinstellingen die kansen duurzaam te garanderen.

Om dezelfde redenen kan evenmin worden gesproken van een schending van het evenredigheidsbeginsel. Iedere wijziging van het beleid inzake de handel met derde landen heeft onvermijdelijk gevolgen voor de commerciële mogelijkheden van de marktdeelnemers in de betrokken sector.

De Commissie komt tot de conclusie, dat zij niet onrechtmatig heeft gehandeld en dat het derhalve niet behoeft te worden onderzocht of haar gedrag een voldoende gekarakteriseerde schending van een regel van gemeenschapsrecht oplevert. In elk geval zal het op een gebied dat deels door de buitenlandse betrekkingen en eventueel ook door de handel met derde landen wordt bepaald, moeilijker zijn om tot zulk een schending te kunnen concluderen dan op om het even welk ander gebied, zulks mede gelet op de zeer ruime beleidsvrijheid van de gemeenschapsinstellingen.

Wat tenslotte de vraag betreft of verzoekster schade — in juridische zin — heeft geleden, voert de Commissie aan:

— een economisch subject kan niet automatisch aan elke aantasting van sedert lang bestaande handelsbetrekkingen met derde landen, aanspraken op schadeloosstelling ontlenen;

— aangenomen dat de verplichting bestaat importeurs te beschermen wanneer vrijwaringsmaatregelen worden genomen, dan lijkt die bescherming toch zwakker te zijn wanneer het gaat om personen die, zoals importagenten, slechts onrechtstreeks bij die handel betrokken zijn;

— gezien de onzekerheden en de bijzondere kenmerken van de handel met derde landen, mogen bij het berekenen van het schadebedrag de provisies die de betrokkene in het verleden heeft verdiend, niet als grondslag voor de berekening van het schadebedrag worden genomen.

In *repliek* betwist *Faust* de juistheid van de gegevens waaraan de Commissie ter rechtvaardiging van de bestreden verordeningen refereert.

In de eerste plaats merkt zij op, dat de gemiddelde inkoopprijs van alle in 1978 in de Bondsrepubliek Duitsland (waar 95 % van de communautaire invoer tenslotte terechtkomt) ingevoerde hoeveelheden champignonconserven 14,4 % hoger was dan de verkoopprijs van de producenten in de Gemeenschap.

Verder kan de Commissie niet beweren dat Taiwan niet bereid was een beperking van zijn uitvoer naar de Gemeenschap te garanderen. In feite heeft de Commissie Taiwan nooit de mogelijkheid geboden te komen tot een overeenkomst over vrijwillige beperking op een enigszins redelijke basis.

Wat de stijging van het aantal vergunningsaanvragen betreft, die de Commissie ertoe heeft bewogen de vroeger tegen Taiwan genomen vrijwaringsmaatregelen op 28 juni 1978 opnieuw in werking te stellen, voert Faust aan, dat er onder de in 1978 geldende regeling voor de afgifte van vergunningen, geen zekerheid bestond dat de in de voor een bepaald derde land afgegeven certificaten vermelde hoeveelheden ook daadwerkelijk uit dat land werden ingevoerd, aangezien het land van aankoop naderhand kon worden veranderd.

Tenslotte herinnert zij eraan, dat de Commissie de vrijwaringsmaatregelen in mei 1978 had vastgesteld nadat zij Zuid-Korea invoervergunningen had beloofd voor hoeveelheden die drieëneenhalve maal groter waren dan de invoer uit dat land in de drie voorafgaande jaren, en nadat zij de Volksrepubliek China toestemming had gegeven 20 % meer te leveren dan in 1972. De invoer uit Taiwan kwam evenwel slechts overeen met een klein gedeelte (niet meer dan ongeveer 13 %) van het importvolume in 1978.

Op grond van een en ander stelt Faust, dat het beleid van de Commissie kennelijk niet tot doel had een einde te maken aan de verstoringen van de markt, doch er veeleer op gericht was, de levering van champignonconserven aan de gemeenschappelijke markt vrijwel uitsluitend in handen te geven van de Volksrepubliek China. Dat blijkt uit de zeer soepele houding die de Commissie in 1979 tegenover de Volksrepubliek China heeft aangenomen. Ofschoon de tussen de Commissie en China gesloten overeenkomst inzake vrijwillige beperking betrekking had op 20 000 ton, heeft de Commissie in 1979 in totaal 29 600 ton Chinese champignonconserven tot de Gemeenschap toegelaten.

Aldus heeft de Commissie het marktordeningsinstrumentarium dat zij zich door de combinatie van referentiestelsel en vrijwillige beperkingsovereenkomsten had verschaft, bewust van zijn doel afgewend en onder het mom van marktordeningsmaatregelen een handelspolitiek ten opzichte van derde landen gevoerd. Haar gedrag maakt duidelijk dat zij haar beleidsvrijheid niet op onberispelijke wijze heeft aangewend. Bijgevolg zijn de maatregelen die zij naar haar zeggen ter correctie van zogezegde verstoringen van de markt heeft genomen, dus ook om die reden onwettig.

In *dupliek* poogt de *Commissie* aan te tonen dat de vrijwaringsmaatregel van 25 mei 1978, anders dan verzoekster stelt, is genomen op grond van een juiste beoor-

deling van de gegevens die de bevoegde overheid ter beschikking stonden.

Bij de beoordeling van de noodzakelijkheid van vrijwaringsmaatregelen moet rekening worden gehouden met de volgende gegevens:

— het volume van de reeds verwezenlijkte en van de nog te verwachten invoer;

— de voorraden op de gemeenschappelijke markt;

— de evolutie van de marktprijzen van produkten uit de Gemeenschap;

— de prijzen van produkten uit derde landen.

Wat het importvolume betreft, had de Commissie op grond van de op 23 mei 1978 ingediende certificaataanvragen berekend, dat de invoer van champignons uit derde landen per eind juli een totaal van 40 914 ton zou bereiken, wat veel meer was dan het totale invoervolume van het voorafgaande jaar. De na het einde van 1978 opgemaakte officiële statistieken spreken van 45 951 ton, waaruit blijkt dat de schatting van de Commissie juist was. Het staat overigens buiten kijf, dat dit cijfer nog veel hoger zou zijn geweest wanneer geen vrijwaringsmaatregelen waren genomen.

Aan die constatering doet niets af, dat in de loop van 1978 in verhouding tot het totaal importvolume het verschil tussen de hoeveelheden waarvoor invoervergunningen waren afgegeven en de hoeveelheden die daadwerkelijk zijn ingevoerd, kleiner is geworden.

Wat de voorraden betreft, merkt de Commissie op, dat er op dit punt geen verschil van mening bestaat tussen verzoekster en haarzelf.

Dat is echter niet het geval voor zover het gaat om de evolutie van de marktprijzen voor produkten uit de Gemeenschap.

In de tweede overweging van de considerans van verordening nr. 1102/78, waarbij de vrijwaringsmaatregel is vastgesteld, werd immers overwogen, dat „de aanbodsprijzen van derde landen voor een groot deel van de betrokken produkten 20 tot 30 % onder de kostprijs voor de champignonconservenindustrie in de Gemeenschap liggen."

Blijkens de door verzoekster overgelegde officiële cijfers van het Statistische Bundesamt bedroeg de gemiddelde verkoopprijs van alle uit derde landen in de Bondsrepubliek Duitsland ingevoerde hoeveelheden DM 3,916/kg, en de gemiddelde verkoopprijs van de uit andere Lid-Staten afkomstige hoeveelheden DM 3,423/kg.

Met betrekking tot die cijfers voert de Commissie het volgende aan:

— de in 1978 geconstateerde prijzen waren het resultaat van de massale en aanhoudende druk waaraan de in de Gemeenschap geproduceerde waren ten gevolge van de toegenomen invoer uit derde landen vanaf 1977 blootstonden;

— de door de Commissie op grond van de haar bekende gegevens berekende kostprijs voor Franse champignons lag tussen DM 1,90 en DM 2 per ½ kg voor produkten van hoogste kwaliteit, terwijl de aanbodsprijs voor champignons uit derde landen schommelde tussen DM 1,40 en DM 1,60 per ½ kg voor produkten van hoogste kwaliteit;

— de statistieken op jaarbasis houden rekening met alle produkten in de loop van het hele jaar, terwijl de Commissie zich slechts baseerde op de prijzen van een aanzienlijk deel

van de produkten op een bepaald ogenblik (eind mei 1978);

— de statistieken op jaarbasis houden rekening met de invoerrechten (23 %), terwijl de Commissie de aanbodsprijs van de derde landen zonder invoerrechten als grondslag nam;

— de verkoopprijzen kunnen soms lager zijn dan de kostprijs, vooral in situaties zoals de onderhavige, waarin de producenten van de Gemeenschap moesten optornen tegen het goedkope aanbod van grote hoeveelheden champignons uit derde landen.

De Commissie betwist tenslotte twee subsidiaire argumenten van verzoekster.

Wat het argument betreft dat de gegevens over de betrokken markt wegens de in 1978 geldende regeling voor de afgifte van certificaten niet betrouwbaar zijn, dient in elk geval te worden bedacht dat, zelfs wanneer de onzekerheden omtrent het importvolume geheel ten gunste van verzoekster hadden kunnen worden weggenomen, dit de feitelijke omstandigheden niet in die mate zou gewijzigd hebben, dat de Commissie het verwijt zou verdienen een beslissing te hebben genomen die geen rechtvaardiging vindt in de marktsituatie.

Wat het argument betreft dat de Volksrepubliek China en Taiwan verschillend werden behandeld, meent de Commissie geenszins verplicht te zijn in het kader van de onderhandelingen over vrijwillige invoerbeperkingen elk derde land een quotum aan te bieden, berekend op grond van de in de voorgaande jaren uit dat land ingevoerde hoeveelheden. Daarentegen is zij verplicht de door de Raad aangegane internationale verbintenissen in acht te nemen. In dat verband verwijst zij naar de op 3 april 1978 tussen de Gemeenschap en de Volksrepubliek China gesloten handelsovereenkomst, waarbij beide partijen zich hebben verbonden „alles in het werk te stellen om de harmonieuze uitbreiding van hun wederzijds handelsverkeer te bevorderen".

De Commissie erkent dat de invoer uit de Volksrepubliek China in 1979 het voor dat land op 22 500 ton vastgestelde quotum met 7 000 ton heeft overschreden. Dat valt evenwel uitsluitend toe te schrijven aan het feit dat, toen op 20 juli 1979 nieuwe vrijwaringsmaatregelen werden ingevoerd, 7 000 ton meer dan voorzien uit de Volksrepubliek onderweg waren naar de Gemeenschap, die dan ook niet anders kon dan die extra hoeveelheid opnemen.

IV — Mondelinge behandeling

Faust, vertegenwoordigd door D. Mankowski, advocaat te Hamburg, en de Commissie van de Europese Gemeenschappen, vertegenwoordigd door M. Hilf, lid van haar juridische dienst, als gemachtigde, zijn ter terechtzitting van 14 januari 1982 in hun pleidooien gehoord.

Partijen hebben onder meer over de vraag of in 1978 tussen de Gemeenschap en Taiwan onderhandelingen over een vrijwillige beperkingsovereenkomst hebben plaatsgevonden, uiteenlopende standpunten ingenomen.

Voorts heeft de Commissie uiting gegeven aan enige twijfel nopens de ontvankelijkheid van het beroep, in zoverre het niet zeker is dat Faust zich niet eerst tot een nationale rechterlijke instantie had kunnen wenden.

De advocaat-generaal heeft ter terechtzitting van 27 mei 1982 conclusie genomen.

In rechte

1 Bij verzoekschrift neergelegd ter griffie van het Hof op 10 maart 1981, heeft de vennootschap Offene Handelsgesellschaft in Firma Werner Faust (hierna: Faust), te Hamburg, krachtens artikel 215, tweede alinea, EEG-Verdrag beroep ingesteld strekkende tot vergoeding door de Europese Economische Gemeenschap van de schade die zij stelt te hebben geleden ten gevolge van sommige verordeningen van de Commissie betreffende hetzij de invoering hetzij de intrekking van vrijwaringsmaatregelen met betrekking tot de invoer in de Gemeenschap van champignonconserven van oorsprong uit derde landen.

2 Faust is een in de Bondsrepubliek Duitsland gevestigde onderneming, wier activiteit tot voor enkele jaren voor een aanzienlijk deel bestond in de invoer voor rekening van derden van champignonconserven uit Taiwan.

3 De invoer in de Gemeenschap van champignonconserven van oorsprong uit derde landen werd per 26 augustus 1974 voor het eerst aan vrijwaringsmaatregelen onderworpen bij verordening nr. 2107/74 van de Commissie van 8 augustus 1974 (PB L 218 van 1974, blz. 54). Daarbij werd elke invoer afhankelijk gesteld van de overlegging van een invoervergunning, die aan elke aanvrager werd afgegeven voor een hoeveelheid die gerelateerd was aan de in de loop van een voorafgaande periode ingevoerde hoeveelheden. Onder dit referentiestelsel kon Taiwan, dat in 1973 25 544,6 ton champignonconserven naar de Gemeenschap had verzonden, in 1974 nog 15 808,5 ton, in 1975 18 174 ton en in 1976 7 830,8 ton naar die bestemming uitvoeren.

4 De vrijwaringsmaatregelen werden per 1 januari 1977 opgeheven bij verordening nr. 3096/76 van de Commissie van 17 december 1976 (PB L 348 van 1976, blz. 26). Daardoor kon Taiwan in 1977 10 353,9 ton champignonconserven naar de Gemeenschap uitvoeren.

5 Krachtens de machtiging haar verleend bij verordening nr. 516/77 van de Raad van 14 maart 1977 houdende een gemeenschappelijke ordening der markten in de sector van op basis van groenten en fruit verwerkte produkten (PB L 73 van 1977, blz. 1), stelde de Commissie op 25 mei 1978 bij verordening nr. 1102/78 (PB L 139 van 1978, blz. 26) nieuwe vrijwaringsmaatregelen vast, bestaande in schorsing met onmiddellijke ingang van de afgifte van

invoercertificaten voor champignonconserven. Artikel 2, lid 1, van die verordening bepaalde, dat het invoerverbod niet van toepassing was op „champignonconserven van oorsprong uit derde landen waarvan de Commissie aanneemt dat zij in staat zijn om te garanderen dat hun uitvoer naar de Gemeenschap een bepaalde door de Commissie aanvaarde hoeveelheid niet overschrijdt". Verordening nr. 1213/78 van de Commissie van 5 juni 1978 (PB L 150 van 1978, blz. 5), waarin de Commissie erkende dat Taiwan aan voormelde voorwaarde voldeed, werd vrijwel onmiddellijk weer ingetrokken bij verordening nr. 1449/78 van de Commissie van 28 juni 1978 (PB L 173 van 1978, blz. 25). In 1978 kon Taiwan 14 727,2 ton champignonconserven naar de Gemeenschap uitvoeren.

6 Bij gebreke van een vrijwillige beperkingsovereenkomst tussen de Commissie en Taiwan liep de invoer van champignons uit dat land in 1979 sterk terug (55,3 ton), daar de vrijwaringsmaatregelen van toepassing bleven voor derde landen die niet bereid waren hun uitvoer naar de Gemeenschap vrijwillig te beperken. Toen Taiwan in 1980 constateerde dat de Commissie niet voornemens was het een invoerquotum van meer dan 1 000 ton champignonconserven toe te staan, verklaarde het zich bereid zijn uitvoer naar de Gemeenschap tot die hoeveelheid te beperken.

7 Hadden de handelsstromen zich normaal kunnen blijven ontwikkelen, zo stelt Faust, en was inzonderheid het referentiestelsel gehandhaafd, dan zou zij hebben mogen rekenen op een marktaandeel van 19,12 % van de invoer van champignonconserven uit Taiwan; de drastische beperking van die invoer had haar bijgevolg in de jaren 1979 en 1980 een verlies aan provisies opgeleverd van in totaal 114 930 US-dollar. Zij doet gelden dat die schade haar door de voornoemde verordeningen van de Commissie nrs. 3096/76, 1102/78 en 1449/78 is veroorzaakt, dat die verordeningen naar gemeenschapsrecht onwettig zijn, en dat de Gemeenschap mitsdien ingevolge artikel 215, tweede alinea, EEG-Verdrag aansprakelijk is.

8 Faust betwist vooreerst de geldigheid van verordening nr. 3096/76, stellende dat de afschaffing van het referentiestelsel in strijd is met de beginselen van gelijkheid en non-discriminatie, die, volgens haar, ook in de buitenlandse betrekkingen van de Gemeenschap gelding bezitten en de Gemeenschap verplichten derde landen in elk opzicht gelijk te behandelen. Volgens Faust brengt de ongeldigheid van verordening nr. 3096/76 de ongeldigheid mee van de latere, erop gebaseerde verordeningen.

9 De Commissie antwoordt terecht, dat de door haar genomen maatregelen geen hogere beginselen van gemeenschapsrecht schenden. De verordeningen van de Raad, krachtens welke die maatregelen zijn genomen, lieten een selectieve toepassing ten gunste of ten nadele van bepaalde derde landen uitdrukkelijk toe en verleenden de Commissie aldus een ruime beoordelingsvrijheid. Bovendien zou Faust hoegenaamd niet hebben aangetoond dat de Commissie bij de vaststelling van verordening nr. 3096/76 betreffende de intrekking van de bij verordening nr. 2107/74 ingevoerde vrijwaringsmaatregelen, de grenzen van de haar op dit gebied toekomende vrijheid bij de beoordeling van de economische gegevens, kennelijk en in ernstige mate heeft overschreden.

10 Vervolgens betwist Faust de geldigheid van verordening nr. 1102/78, waarbij per 25 mei 1978 vrijwaringsmaatregelen werden ingesteld, en van verordening nr. 1449/78, waarbij die maatregelen ten opzichte van Taiwan opnieuw werden ingevoerd nauwelijks drie weken nadat de Commissie bij verordening nr. 1213/78 had erkend dat die maatregelen overeeenkomstig artikel 2, lid 1, van verordening nr. 1102/78 niet van toepassing waren op Taiwan.

11 Om te beginnen moet erop worden gewezen, dat verordening nr. 1449/78 slechts werking had voor 1978. Zij strekt immers tot intrekking van verordening nr. 1213/78, die was vastgesteld op grond van een door Taiwan aangegane verbintenis om voor 1978 de verkoop stop te zetten en die derhalve uitsluitend op 1978 betrekking had. Daar Faust uitsluitend vergoeding vordert van de schade die zij in 1979 en 1980 stelt te hebben geleden, blijkt een onderzoek van de geldigheid van die verordening mitsdien overbodig te zijn.

12 In deze omstandigheden behoeft nog slechts een onderzoek te worden ingesteld naar verordening nr. 1102/78, waarvan Faust in de eerste plaats de geldigheid betwist op de grond dat de gegevens waarover de Commissie einde mei 1978 beschikte, de vaststelling van vrijwaringsmaatregelen niet rechtvaardigden.

13 Tegen de juistheid van de redenen door de Commissie in de considerans van die verordening uiteengezet, voert Faust inzonderheid het volgende aan:

— de aanvragen van invoercertificaten, die op 23 mei 1978 op een hoeveelheid van 40 914 ton betrekking hadden, konden geen betrouwbare aanwijzingen geven over de hoeveelheid die daadwerkelijk zou worden ingevoerd, en de Commissie kon dus niet op basis van die aanvragen tot de conclusie komen dat de invoer in 1978 aanzienlijk groter zou zijn dan in 1977, toen hij 32 900 ton bedroeg;

— de aanbiedingsprijzen van champignonconserven van oorsprong uit derde landen, waren niet lager dan de kostprijzen van de producenten in de Gemeenschap;

— de voorraden in de Gemeenschap geproduceerde champignonconserven waren in 1978 niet veel groter dan de in 1977 vastgestelde hoeveelheden.

14 Ten aanzien van het eerste argument moet worden opgemerkt, dat ofschoon aan de hand van de aangevraagde invoercertificaten niet met zekerheid kon worden voorspeld hoe groot de invoer daadwerkelijk zou zijn, omdat een aantal certificaten wellicht niet benut zou worden, er niettemin een duidelijk stijgende tendens bij de invoer viel vast te stellen, die tot verstoring van de markt kon leiden.

15 Wat het prijsniveau betreft, dient men te bedenken dat de Commissie de aanbiedingsprijzen aan de grens van produkten van oorsprong uit derde landen heeft vergeleken met de Franse kostprijzen (omdat Frankrijk de grootste producent van champignonconserven in de Gemeenschap is), terwijl Faust de verkoopprijzen (invoerrechten inbegrepen) van produkten van oorsprong uit derde landen vergelijkt met de verkoopprijzen van de produkten van oorsprong uit de Gemeenschap. De methode van de Commissie lijkt gerechtvaardigd te zijn, onder meer omdat Faust bij haar vergelijking geen rekening houdt met het feit dat de verkoopprijzen van produkten van oorsprong uit de Gemeenschap door de zware en aanhoudende druk van goedkopere importprodukten onvermijdelijk zullen dalen. De lage prijs van een gemeenschapsprodukt kan immers een indicatie vormen, niet voor het ontbreken van marktverstoringen, doch voor het feit dat deze zich voordoen. Voorts moet worden opgemerkt, dat de door Faust aangevoerde statistische gegevens op een geheel jaar betrekking hebben, terwijl de Commissie de marktsituatie in aanmerking moest nemen op het tijdstip waarop zij de vaststelling van vrijwaringsmaatregelen overwoog; op dat tijdstip nu waren de verkoopprijzen van de produkten van oorsprong uit derde landen lager dan de verkoopprijzen van de gemeenschapsprodukten.

16 Wat de voorraden betreft, is de verklaring van de Commissie, dat einde mei 1978 de voorraden van in de Gemeenschap geproduceerde champignonconserven 40 tot 50 % groter waren dan in 1977, door Faust niet overtuigend weerlegd, zodat die verklaring voor juist moet worden gehouden.

17 Gelet op het voorgaande, moet worden vastgesteld dat er geen gronden zijn te vinden voor de stelling, dat de gegevens waarover de Commissie in mei 1978 beschikte, het nemen van vrijwaringsmaatregelen niet rechtvaardigden.

18 Faust heeft evenwel beweerd dat de verordening, zelfs indien de bij verordening nr. 1102/78 vastgestelde vrijwaringsmaatregelen gerechtvaardigd waren, nietig is wegens misbruik van bevoegdheid, alsmede wegens schending van het evenredigheidsbeginsel, het discriminatieverbod en het beginsel inzake de bescherming van het gewettigd vertrouwen.

19 In de eerste plaats, aldus Faust, heeft de Commissie haar bevoegdheid misbruikt doordat zij de vrijwaringsmaatregelen niet enkel heeft ingesteld en toegepast om een verstoring van de markt te voorkomen, maar ook om de ontwikkeling van het handelsverkeer met bepaalde derde landen, in het bijzonder de Volksrepubliek China waarmee de Gemeenschap op 3 april 1978 een handelsovereenkomst had gesloten, nadrukkelijk te begunstigen. Volgens artikel 40, lid 3, EEG-Verdrag evenwel moet een gemeenschappelijke marktordening „zich beperken tot het nastreven van de in artikel 39 genoemde doeleinden", en hiertoe behoren geen doeleinden verband houdend met de externe handelspolitiek.

20 Verzoeksters stelling wordt echter tegengesproken door artikel 39, lid 2, sub c, EEG-Verdrag, luidens hetwelk „de landbouwsector in de Lid-Staten nauw verweven is met de gehele economie"; door de voorlaatste overweging van verordening nr. 516/77 van de Raad van 14 maart 1977 houdende een gemeenschappelijke ordening der markten in de sector van op basis van groenten en fruit verwerkte produkten, luidens welke „bij de gemeenschappelijke ordening der markten in de sector van op basis van groenten en fruit verwerkte produkten gelijkelijk en op passende wijze rekening moet worden gehouden met de in de artikelen 39 en 110 van het Verdrag gestelde doeleinden"; door artikel 3 van verordening nr. 521/77 van de Raad van 14 maart 1977 houdende omsch ·jving van de wijze van toepassing van de vrijwaringsmaatregelen in de sector van op basis van groenten en fruit verwerkte produkten (PB L 73 van 1977, blz. 28), volgens hetwelk bij de toepassing van de

vrijwaringsmaatregelen „de verplichtingen die voortvloeien uit overeenkomsten die de Gemeenschap in internationaal verband binden, in acht moet worden genomen".

21 Met betrekking tot het aan schending van het evenredigheidsbeginsel ontleende middel betoogt Faust, dat de Commissie het beoogde doel — dat wil zeggen het vermijden van marktverstoringen — heel eenvoudig had kunnen bereiken, door middel van kwantitatieve beperkingen, namelijk door het referentiestelsel volledig te handhaven, en dat er geen enkele reden was om dat stelsel op te geven en om zich ontwikkelende handelsstromen willekeurig en in algemene vorm van de importquota uit te sluiten.

22 In dit verband moet erop worden gewezen, dat de Commissie het referentiestelsel in geen geval had kunnen „handhaven", daar de vrijwaringsmaatregelen in het kader waarvan dat stelsel was toegepast, per 1 januari 1977 bij verordening nr. 3096/76 waren ingetrokken. Verzoeksters grief moet dus zo worden begrepen, dat de Commissie haar doelstellingen had moeten nastreven met evenredige middelen, bijvoorbeeld door de in 1978 vastgestelde nieuwe vrijwaringsmaatregelen te verbinden met een referentiestelsel gebaseerd op de hoeveelheden die in de loop van de voorafgaande jaren uit elk der betrokken derde landen waren ingevoerd.

23 Gelet op het feit dat de Commissie met de bestreden maatregelen twee evenzeer rechtmatige doelstellingen heeft nagestreefd, te weten de stabilisatie van de markt en de tenuitvoerlegging van de gemeenschappelijke politiek inzake de buitenlandse handel, kunnen de genomen maatregelen niet worden geacht onevenredig te zijn aan de nagestreefde doelstellingen. Het is immers onvermijdelijk dat een wijziging in de externe handelspolitiek van de Gemeenschap gevolgen heeft voor de commerciële vooruitzichten van de handelaars in de betrokken sector.

24 Wat het verwijt van discriminatie betreft, moet erop worden gewezen dat de wettigheid van het stelsel van vrijwillige beperking voorzien in verordening nr. 1102/78, niet ter discussie staat. In werkelijkheid komt Faust op tegen de wijze waarop de Commissie dat stelsel heeft toegepast, met name tegen het feit dat de Commissie het in het kader van de vrijwillige beperking aan elk derde land toegekende invoerquotum op willekeurige wijze heeft vastgesteld, zonder enig verband te leggen met de hoeveelheden die de voorafgaande jaren uit dat land waren ingevoerd. De beoordeling van de geldigheid van

verordening nr. 1102/78 in het licht van het non-discriminatiebeginsel hangt dus af van de wijze waarop de Commissie die verordening in de jaren 1978, 1979 en 1980 heeft toegepast. In het kader van de onderhavige zaak is zulk een beoordeling evenwel slechts nodig voor de jaren 1979 en 1980, daar Faust in haar beroep niet spreekt over schade die zij in 1978 heeft geleden.

25 Ofschoon Taiwan door de Commissie klaarblijkelijk minder gunstig is behandeld dan sommige andere derde landen, zij eraan herinnerd dat het Verdrag geen algemeen beginsel kent dat de Gemeenschap zou verplichten in haar buitenlandse betrekkingen de verschillende derde landen in elk opzicht gelijk te behandelen. Daargelaten de vraag op welke gronden Faust zich zou kunnen beroepen op het in artikel 40 van het Verdrag vervatte verbod van discriminatie tussen producenten of verbruikers van de Gemeenschap, moet worden opgemerkt dat wanneer een verschil in behandeling van derde landen niet strijdig is met het gemeenschapsrecht, een verschil in behandeling van handelaars van de Gemeenschap, dat niet meer is dan een automatisch gevolg van het verschil in behandeling van de derde landen waarmee die handelaars commerciële betrekkingen onderhouden, evenmin kan worden geacht strijdig met het gemeenschapsrecht te zijn.

26 Tenslotte voert verzoekster aan, dat het vrijwel volledige verbod van invoer uit Taiwan strijdig was met het beginsel inzake de bescherming van het gewettigd vertrouwen, dat in casu zou verlangen dat de traditionele handelsbetrekkingen in stand worden gelaten.

27 Ook deze grief moet worden verworpen. Daar de gemeenschapsinstellingen over een ruime beoordelingsmarge beschikken bij de keuze van de middelen die voor de verwezenlijking van hun beleid noodzakelijk zijn, kunnen de handelaars geen gewettigd vertrouwen hebben in het voortbestaan van een situatie die door besluiten van de instellingen in het kader van hun beoordelingsbevoegdheid kan worden gewijzigd. In de onderhavige zaak kan schending van het vertrouwensbeginsel te minder worden aangenomen, omdat de handelsovereenkomst, op 3 april 1978 gesloten tussen de Gemeenschap en de Volksrepubliek China en bekendgemaakt in het Publikatieblad van 11 mei 1978 (PB L 123 van 1978, blz. 2), voor de handelaars een waarschuwing had moeten zijn dat een heroriëntatie van de handelspolitiek van de Gemeenschap op handen was, en omdat het feit dat de Gemeenschap niet de ge-

ringste verplichting heeft om derde landen gelijk te behandelen, ieder voorzichtig handelaar ervan moest weerhouden erop te rekenen dat bij de vaststelling van vrijwaringsmaatregelen de bestaande handelsstromen zouden worden ontzien.

28 Gelet op het voorgaande, moet worden geconcludeerd, dat verzoekster niet heeft weten aan te tonen dat de verordeningen die, naar haar zeggen, haar de schade hebben veroorzaakt waarvan zij vergoeding vordert, onwettig zijn. Het beroep moet derhalve worden verworpen.

Kosten

29 Ingevolge artikel 69, paragraaf 2, van het Reglement voor de procesvoering moet de in het ongelijk gestelde partij in de kosten worden verwezen; aangezien verzoekster in het ongelijk is gesteld, dient zij in de kosten te worden verwezen.

HET HOF VAN JUSTITIE (Eerste kamer),

rechtdoende:

1. **Verwerpt het beroep.**

2. **Verwijst verzoekster in de kosten.**

O'Keeffe Bosco Koopmans

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op 28 oktober 1982.

De griffier
voor deze
H. A. Rühl
Hoofdadministrateur

De president van de Eerste kamer
A. O'Keeffe